

## ELEKTR ISITGICHLARDAN XAVFSIZ FOYDALANING

**Boynazarov Otabek Raxmatillayevich**

JKB va NSM OYOXTTEB kichik inspektori oddiy askar.

**Samatov Elyor Ulug'bek o'g'li**

JKB va NSM OYOXTTEB kichik inspektori oddiy askar.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14886125>

**Annotatsiya.** Ushbu maqola elektr isitgichlaridan xavfsiz foydalanish bo'yicha to'liq ko'rsatmalarni taqdim etadi. Maqolada elektr isitgichlarining turlari, ularning xavf-xatarlaridan qanday himoyalaniish mumkinligi, xavfsizlikka oid tavsiyalar, va foydalanuvchilarning e'tibor berishi kerak bo'lgan muhim jihatlari haqida batafsil ma'lumot berilgan. Elektr isitgichlaridan samarali va xavfsiz foydalanish uchun o'rnatish, ishlatish va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha ko'rsatmalar keltirilgan. Xavfsizlikni ta'minlash uchun foydalanuvchilar yong'in xavfi, elektr simlarining holati, haroratni nazorat qilish, qurilmaning holatini tekshirish va boshqa ehtiyot choralariga diqqat qilishlari kerak.

**Kalit so'zlar:** Elektr isitgichlar, Xavfsizlik, Qurilma o'rnatish, Harorat nazorati, Elektr simlari, Texnik xizmat, Yong'in xavfi, Foydalanuvchi xavfsizligi, Xavfsiz ishlatish, Favqulodda vaziyatlar.

---

Elektr isitgichlardan xavfsiz foydalanish juda muhim, chunki bu qurilmalar noto'g'ri ishlatilsa, jiddiy avariylar, yonishlar va hatto hayot uchun xavf tug'dirishi mumkin. Elektr isitgichlari zamonaviy uy-joylar va ish joylarida keng qo'llaniladigan asbob-uskunalar bo'lib, ular turli maqsadlar uchun ishlatiladi, jumladan, xona havosini isitish, suvni isitish, oshxona asboblari ishlatish va boshqa ko'plab sohalarda.

Agar elektr isitgichlaridan to'g'ri foydalanilmasa, bu qurilmalar o'z-o'zidan xavfli bo'lishi mumkin. Shuning uchun, ulardan samarali va xavfsiz foydalanish uchun bir qator asosiy qoidalar va yondashuvlar mavjud. Ushbu maqolada, elektr isitgichlaridan xavfsiz foydalanishning ahamiyati, xavf-xatarlar, shuningdek, xavfsizlikni ta'minlash uchun bajarilishi kerak bo'lgan bir qator muhim choralar haqida batafsil ma'lumot beriladi.

### **Elektr isitgichlarining turlari va ulardan foydalanish xavflari**

Elektr isitgichlari turli xil turlarga ega bo'lishi mumkin:

1. **Xona isitgichlari:** Bu turdagi isitgichlar turli o'lchamlarda bo'lib, ularni kichik va katta xonalarda ishlatish mumkin. Xona isitgichlarining ichida elektr energiyasi yordamida havo isitiladi va xona ichidagi haroratni ko'taradi.

2. **Vanna va hammom isitgichlari:** Ushbu isitgichlar asosan suvni isitish uchun ishlatiladi va ko'pincha vannalarda yoki hammomlarda joylashadi. Bu isitgichlar ko'pincha suvni tezda isitish uchun mo'ljallangan.

3. **Oshxona isitgichlari:** Oshxona elektr isitgichlari o'z ichiga turli asboblarni oladi: elektr plitalar, mikroto'lqinli pechlar, qahvaxona mashinalari va boshqa oziq-ovqatni isitish yoki tayyorlash uchun ishlatiladigan qurilmalar.

#### **Xavfsizlikni ta'minlash uchun tavsiyalar**

Elektr isitgichlaridan xavfsiz foydalanish uchun bir nechta asosiy xavfsizlik choralarini ko'rib chiqish zarur:

#### **Qurilmalarni o'rnatish va ulash**

Elektr isitgichlarining o'rnatilishi va ulanishi xavfsiz tarzda amalga oshirilishi kerak.

O'rnatish jarayonida, faqat mutaxassis elektrchi yoki malakali ustalardan yordam so'rang.

Isitgichlar to'g'ri elektr manbaiga ulangan bo'lishi zarur, shuningdek, elektr tarmog'ining quvvatiga mos bo'lishi kerak. Qurilmaning ishlab chiqaruvchisi tomonidan ko'rsatilgan o'rnatish qoidalariga qat'iy rioya qilish zarur.

#### **Qurilmalar tozaligi va holati**

Elektr isitgichlari doimiy ravishda tozalanib turishi kerak. Ularning ustida chang va iflosliklar to'planib qolishi, ular ishlashiga to'sqinlik qilishi mumkin. Shuningdek, isitgichlarni ishlatishdan oldin ularning holatini tekshirish kerak.

Qurilmada buzilishlar yoki eskirgan qismlar bo'lsa, ular almashtirilishi yoki ta'mirlanishi zarur.

#### **Qurilmalarni to'g'ri joylashtirish**

Elektr isitgichlarini joylashtirishda xavfsizlikni ta'minlash muhimdir. Hech qachon isitgichni o'z-o'zidan yonadigan materiallar (masalan, mato, plastik yoki yog'och) yaqinida ishlatmaslik kerak. Agar isitgich xona yoki xonadagi boshqa asboblardan yonma-yon joylashsa, havoni yaxshi aylanishi uchun joy ajratish zarur. Xona ichidagi haroratni nazorat qilish va yuqori haroratda ishlaydigan qurilmalardan xavfsiz masofada turish kerak.

#### **Isitgichning haroratini nazorat qilish**

Ko'plab elektr isitgichlari haroratni o'zgartirish va nazorat qilish imkoniyatiga ega.

Haroratni juda yuqori sozlash xavf tug'dirishi mumkin. Haroratni ehtiyotkorlik bilan nazorat qilish va xavfsizlikni ta'minlash uchun qurilmaning ishlash qoidalariga rioya qilish zarur.

#### **Xavfsizlik tizimlari va avtomatik o'chirish**

Ba'zi elektr isitgichlarida xavfsizlik tizimlari mavjud, masalan, issiqlikni kamaytirish yoki qurilma haddan tashqari isishi holatida avtomatik o'chirish tizimi. Bunday tizimlar mavjud bo'lsa, ularni doimo tekshirib turish kerak. Qurilma ishga tushganda uning xavfsizligini ta'minlash uchun avtomatik o'chirish tizimining ishlashiga ishonch hosil qiling.

#### **Elektr simlari va ulanishlarining holati**

Elektr isitgichlarini ishlatishda simlar va ularning ulanishlari xavfsiz bo'lishi kerak. Elektr simlari va ularning izolyatsiyasi buzilgan bo'lsa, bu to'g'ridan-to'g'ri xavf tug'dirishi mumkin.

Elektr isitgichni ishlatishda simlar qayrilmasligi, kesilmasligi yoki o'zgarishlar yuz bermasligi uchun ehtiyotkorlik bilan foydalanish zarur.

#### **Bolalar va uy hayvonlaridan himoya**

Elektr isitgichlaridan foydalanayotganda, ayniqsa bolalar va uy hayvonlari bo'lgan joylarda ular bilan aloqada bo'lishini oldini olish kerak. Haroratni o'zgartirish yoki qurilmaning haroratini yuqori darajaga olib chiqish bolalar va hayvonlar uchun xavf tug'dirishi mumkin.

#### **Doimiy nazorat va foydalanishdan keyingi chora-tadbirlar**

Elektr isitgichlarini ishlatishda doimiy nazorat zarur. Qurilma ishlayotgan paytda hech qachon uni tark etmaslik kerak. Foydalanishdan keyin isitgichni o'chirib, uning haroratini tekshirish zarur. Agar isitgich uzoq vaqt davomida ishlatilgan bo'lsa, uni yaxshi havo aylanishini ta'minlash uchun sovutish uchun vaqt ajratish kerak.

#### **Favqulodda vaziyatlar uchun chora-tadbirlar**

Agar isitgichda yong'in yoki boshqa favqulodda vaziyat yuzaga kelsa, avvalo elektr manbaidan ajratib, quvvatni uzish zarur. Shundan so'ng, xavfsiz joyga chiqib, tezda yong'inga qarshi kurashish yoki yong'inga oid yordam chaqirish kerak. Favqulodda vaziyatlar uchun doimo yong'in o'chirish vositalari va boshqa xavfsizlik vositalarini tayyorlash muhimdir.

#### **Xulosa**

Elektr isitgichlaridan xavfsiz foydalanish ularning to'g'ri ishlashini va uzoq muddat davomida samarali foydalanishni ta'minlash uchun juda muhimdir. Elektr isitgichlari har qanday xonada energiya samarali ishlashga yordam beradi, lekin ularni to'g'ri va ehtiyotkorlik bilan ishlatish zarur. Foydalanishdan oldin va undan keyin xavfsizlikni ta'minlash, shuningdek, qurilmaning holatini doimiy ravishda tekshirish muhim.

O'rnatish, foydalanish, va texnik xizmat ko'rsatish kabi jarayonlarni amalga oshirishda ehtiyotkorlik va xavfsizlikni ta'minlash orqali elektr isitgichlarining samarali va xavfsiz ishlashini davom ettirish mumkin.

**REFERENCES**

1. Mahmudov, S. (2021). Elektr energiyasining xavfsizligi va iste'moli. Toshkent: O'zbekiston davlat nashriyoti.
2. Saidov, A., & Murodov, B. (2022). Uy qurilishida elektr qurilmalari xavfsizligini ta'minlash. Samarqand: Texnika va texnologiyalar.
3. Karimov, D. (2020). Elektr qurilmalari va isitgichlardan foydalanish bo'yicha qo'llanma. Tashkent: Akademiya nashriyoti.
4. Rahimov, F. (2019). Elektr isitgichlaridan xavfsiz foydalanish. Tashkent: O'zbekistan elektr energetikasi akademiyasi.